

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ
ВИТРАТАМИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»

Київ 2024

УДК 005.932.5(072)

У 677

Укладачі:

С. В. Смерічевська – д-р екон. наук, проф.;

О. М. Сумець – д-р екон. наук, проф.

Рецензент *С. І. Гриценко* – д-р екон. наук, проф.

(Національний авіаційний університет)

*Затверджено Науково-методично-редакційною радою
Національного авіаційного університету
(протокол № 4/24 від 12.04.2024 р.)*

Управління логістичними витратами:

У 677 методичні рекомендації до самостійної роботи /
уклад.: *С. В. Смерічевська, О. М. Сумець*. – К.: НАУ,
2024. 26 с.

Містять методичні рекомендації для організації самостійної роботи, завдання для самостійного виконання, запитання та завдання для самоперевірки знань, а також список джерел інформації.

Для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Логістика».

ВСТУП

У сучасних умовах ефективність та результативність і разом із тим високий рівень конкурентоспроможності суб'єктів господарювання можливі лише за умови формування ефективного механізму управління логістичними витратами. Це забезпечує оптимальну величину даних витрат в умовах виробництва і реалізації продукції.

Управління логістичними витратами являє собою процес прийняття логістичних рішень, які впливають на використання резервів економії ресурсів підприємства. А щоб реалізувати цей процес на практиці необхідно готувати фахівців із логістики, які будуть мати відповідну компетентність щодо управління логістичними витратами. З огляду на це для здобувачів освітньої програми «Логістика» у вибірковій її частині запропоновано навчальний курс «Управління логістичними витратами».

Метою дисципліни є формування у майбутніх фахівців сучасного рівня знань щодо концептуальних принципів оцінки та управління логістичними витратами у процесі господарювання підприємств, фірм і компаній, та набуття навичок використання методів обліку, аналізу, планування та мінімізації сукупних затрат на логістичну діяльність.

Після проходження курсу здобувач освіти оволодіє знаннями щодо розуміння сутності логістичних витрат, причин та місць їх утворення, зможе здійснювати реєстрацію, облік, аналіз і контроль логістичних витрат, а також застосовувати відповідне методологічне забезпечення для оцінки та оптимізації логістичних витрат підприємства.

Знання у сфері управління логістичними витратами сформує у здобувачів освіти компетенції, необхідні для успішного менеджера-логіста, а також розвинуть навички самостійно розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми, які виникають при здійсненні логістичної діяльності суб'єктами господарювання.

Набуті знання та вміння дозволять здобувачу освіти:

– критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;

- ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
- проєктувати ефективні системи управління організаціями;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень у непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування, соціальну відповідальність та економічну доцільність;
- вміти виявляти закономірності, умови та фактори національного та міжнародного характеру, що обумовлюють формування ефективних стратегій розвитку логістичної діяльності;
- ідентифікувати та аналізувати можливий вплив сучасних логістичних трендів світової економіки на функціонування суб'єктів національної економіки.

В даних методичних вказівках сформульовані загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів над поглибленим вивченням дисципліни «Управління логістичними витратами», наведені методичні рекомендації до самостійного опанування здобувачами навчальним матеріалом за кожною темою курсу, запропоновано тематичні питання та завдання для самоперевірки знань, наведено перелік питань для підготовки здобувачів до заліку, а також запропоновано список літератури, що рекомендується для самостійного опрацювання з метою формування у здобувачів дослідницьких навичок і вмінь до критичного мислення під час виконання індивідуальних і командних завдань, підготовки до дискусій та групових обговорень в аудиторії.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувача вищої освіти сучасного університету представляється як одна із основних форм організації навчального процесу, при якій весь комплекс завдань, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни виконується здобувачем під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Сьогодні неможливо представити навчальний процес без самостійної роботи здобувача. А тому формування професійних компетенцій майбутніх фахівців на рівні світових стандартів неможливе без систематичної самостійної роботи. Саме цей вид роботи надає можливість вітчизняним вишам підготувати кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на європейському та внутрішньому ринках праці, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю. Самостійна робота здобувачів виступає як результат морально-вольових зусиль при здобутті відповідних професійних компетенцій і компетентностей. То ж, метою методичних вказівок є визначення вимог та надання рекомендацій для організації самостійної навчальної роботи здобувачів із поглибленого вивчення дисципліни.

Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів спрямовані на вирішення важливих для навчального процесу завдань, а саме:

- створення умов для організації єдиного формату самостійної роботи здобувачів різних форм навчання;
- сприяння формуванню у здобувачів навичок самостійної роботи щодо вивчення теоретичних модулів і додаткових матеріалів та виконання практичних завдань за планом робочої програми дисципліни;
- сприяння розвитку й поглибленню професійних інтересів здобувачів до розгляду проблемних питань, задекларованих у межах тем навчальної дисципліни;
- сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців у сфері логістики;

- створенню умов для гармонійного творчого розвитку особистості здобувача та активізації його розумової діяльності;
- сприяння формуванню у здобувачів потреби безперервного самостійного поповнення знань у професійній сфері діяльності.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів є засвоєння в повному обсязі задекларованих у робочій програмі дисципліни «Управління логістичними витратами» матеріалів та послідовне вироблення навичок використання отриманих знань для ефективної самостійної професійної діяльності на рівні світових стандартів.

Структурно самостійна робота здобувачів із вивчення навчальної дисципліни містить у собі такі види навчальної роботи: підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних), виконання відповідних завдань із навчальної дисципліни упродовж семестру, самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни, а також підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни.

У межах самостійної роботи кафедра логістики залучає здобувачів до участі в науково-дослідній роботі та реалізації логістичних проєктів, а також організовувати екскурсії на передові підприємства, фірми і компанії для вивчення досвіду управління логістичними витратами.

Організацію самостійної роботи здобувачів здійснює кафедра і безпосередньо викладач даної навчальної дисципліни. Проте, здобувачі в цьому процесі відіграють визначальну роль. Форма контролю обирається викладачем. Це можуть бути усні опитування, вирішення тестових і практичних завдань.

Самостійна робота як форма навчальної роботи контролюється з боку лектора і кафедри. Контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи та її результатів здійснюється відповідно до графіків самостійної роботи здобувачів.

Самостійна навчальна й навчально-дослідна робота виконується здобувачами під безпосереднім керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в навчальній групі.

Результати самостійної роботи здобувачів оцінюються викладачем, який веде практичні заняття з навчальної дисципліни.

Модуль I

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ

Тема 1

ЛОГІСТИЧНІ ВИТРАТИ: ЕКОНОМІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ, ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ. СТРУКТУРА ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ

Питання для обговорення

1. Актуальність проблеми логістичних витрат.
2. Концепція загальних витрат Говарда Луїса, Джеймса Кайтона, Джека Стола.
3. Частка логістичних витрат за галузями економіки.
4. Логістичні витрати в економіках розвинутих країн світу.
5. Відсоткова частка логістичних витрат у доходах від продажів розвинених країн світу.
6. Трагування категорій «логістичні витрати» і «управління логістичними витратами».
7. Структура логістичних витрат.
8. Принципи управління логістичними витратами.

Література: [1–5], [10–13], [20–23].

Завдання для самостійного виконання

1. Визначте та охарактеризуйте стимули і мотиви підприємств, фірм, компаній до запровадження в практичну діяльність системи управління логістичними витратами.
2. Охарактеризуйте зміст проблем в управлінні логістичними витратами на вітчизняних промислових підприємствах, підприємствах сфери послуг.
3. Дайте графічне зображення та наведіть статистичні дані щодо структури логістичних витрат: середньогалузева структура логістичних витрат; частка витрат на логістику в загальних витратах окремих галузей економіки; структура логістичних

витрат на промислових підприємствах; структура логістичних витрат у розвинених країнах світу.

Практичне завдання

Підготуйте аналітичну доповідь та презентацію для висвітлення сутності одного з питань (за вільним вибором студента), що наведені нижче :

1. Затрати та витрати в логістиці: сутність, взаємозв'язок і відмінності.
2. Зв'язок місії і головної мети логістики безпосередньо з логістичними витратами.
3. Взаємозв'язок стратегії розвитку компанії з логістичними витратами?
4. Принцип загальних витрат у логістиці та в управлінні ланцюгами поставок.
5. Фактори, що впливають на величину логістичних витрат.

Запитання та завдання для самоперевірки

1. У чому проявляється актуальність дослідження проблеми логістичних витрат промислових підприємств і підприємств сфери обслуговування?
2. Як пов'язана концепція загальних витрат підприємства з концепцією логістичних витрат?
3. Яку частку від загальних витрат складають логістичні витрати за галузями економіки?
4. Порівняйте обсяги логістичних витрат в економіках розвинутих країн світу з обсягом логістичних витрат економіки України.
5. Порівняйте логістичні витрати з доходами від продажів готової продукції промислових підприємств.
6. У чому полягає сутність понять «логістичні витрати» і «управління логістичними витратами». Коли ці терміни ввійшли у сферу бізнесу?
7. Охарактеризуйте структуру логістичних витрат на промислових підприємствах, за галузями та загалом в економіках розвинених країн світу.
8. Сформулюйте та охарактеризуйте змістове наповнення принципів управління логістичними витратами.

9. Охарактеризуйте види витрати на виконання логістичних операцій за однією з функціональних сфер логістики (за вільним вибором студента).

Тема 2

КЛАСИФІКАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ

Питання для обговорення

1. Сучасні підходи до класифікації логістичних витрат.
2. Структуризація логістичних витрат за статтями бухгалтерського обліку.
3. Однокритеріальні класифікації логістичних витрат.
4. Багатокритеріальні класифікації логістичних витрат.
5. Класифікація логістичних витрат за фазово-функціональною ознакою.

Література: [8], [12], [13], [23].

Завдання для самостійного виконання*

1. Опишіть існуючі методи визначення логістичних витрат. Охарактеризуйте їх переваги і недоліки.
2. Які методи використовують на практиці для оцінювання логістичних витрат? Надайте їм стислу характеристику.
3. Опишіть методи управління логістичними витратами, що використовуються на практиці.

**Примітка. Обов'язковими є посилання на джерела інформації, які використовує здобувач. Список джерел, використаних при підготовці наукової доповіді, слід оформити згідно з вимогами МОН України та подати у порядку посилання за текстом. Висвітлення питань повинно обов'язково супроводжуватися використанням табличних і графічних методів дослідження, які надають можливість оцінити спроможність здобувача систематизувати, структурувати та візуалізувати навчальний, науковий та аналітичний матеріал.*

Практичне завдання

1. Для виконання завдання самостійно оберіть підприємство сфери послуг, з діяльністю якого ви попередньо ознайомлені. Класифікуйте логістичні витрати обраного підприємства за статтями бухгалтерського обліку.

2. Оберіть підприємство авіаційної промисловості. Попередньо ознайомившись із структурою підприємства, його діяльністю, виробничим процесом, розробіть для нього класифікацію логістичних витрат за фазово-функціональною ознакою.

3. Виконайте порівняльний аналіз розроблених вами класифікацій.

Запитання та завдання для самоперевірки

1. Чим обґрунтовується необхідність класифікації логістичних витрат?

2. Охарактеризуйте існуючі підходи до класифікації логістичних витрат.

3. Яким чином можна структурувати логістичні витрати відповідно до статей бухгалтерського обліку?

4. У чому сутність однокритеріальних класифікацій логістичних витрат? У яких випадках їх можна використовувати для аналізу логістичної діяльності підприємств, фірм і компаній?

5. У чому сутність багатокритеріальних класифікацій логістичних витрат? У яких випадках їх можна використовувати для аналізу логістичної діяльності підприємств, фірм і компаній?

6. У чому сутність класифікації логістичних витрат за фазово-функціональною ознакою? У яких випадках її можна використовувати для аналізу логістичної діяльності компаній?

7. Охарактеризуйте види витрат у логістиці на адміністрування.

Тема 3

МІСЦЯ УТВОРЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ

Питання для обговорення

1. Місця утворення логістичних витрат під час здійснення підприємствами господарської діяльності.

2. Схематизація місць реєстрації логістичних витрат у виробничому процесі.

3. Послідовність формування загальних логістичних витрат і їхнього впливу на показники оцінки логістичної діяльності підприємств, фірм і компаній.

4. Можливі види логістичних втрат і шляхи їх уникнення на виробничих підприємствах

Література: [12], [13], [16], [17], [23].

Завдання для самостійного виконання**

1. Охарактеризуйте логістичні процеси та логістичні витрати підприємства авіаційної промисловості, або іншої галузевої сфери.

***Примітка.* Для виконання завдання підприємство обирається за бажанням здобувача. При цьому перевагу слід віддавати тому підприємству, з діяльністю якого здобувач знайомий.

2. Охарактеризуйте сфери використання результатів оцінки загальних поточних логістичних витрат у логістичній діяльності виробничих (транспортних, сервісних) підприємств, або підприємств авіаційної промисловості (за вільним вибором студента).

Практичне завдання

1. Розробіть схему місць утворення логістичних витрат під час здійснення підприємством авіаційної промисловості господарської діяльності.

2. Опишіть послідовність формування загальних логістичних витрат і їхній вплив на ключові показники діяльності підприємства авіаційної промисловості.

*Див. примітку** вище.*

Запитання та завдання для самоперевірки

1. Де утворюються логістичні витрати під час здійснення підприємствами виробничих процесів?

2. Як може здійснюватися реєстрація логістичних витрат у межах виробничих процесів підприємств авіаційної промисловості?

3. Опишіть схему послідовності формування загальних логістичних витрат при здійсненні виробничого підприємства авіаційної промисловості.

4. Опишіть вплив логістичних витрат на ключові показники діяльності підприємств, фірм і компаній.

Тема 4 СТРАТЕГІЧНИЙ ВИМІР ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для обговорення

1. Стратегія мінімізації сукупних витрат в управлінні ланцюгами поставок: сутність та інструменти реалізації.
2. Сутність та принципи стратегії «бережливої» логістики.
3. Кращі світові практики реалізації стратегії «бережливої» логістики на мікро- та макрорівнях.
4. Логістичний складник планування логістичних витрат у діяльності підприємств, фірм і компаній.
5. Завдання оптимізації витрат логістичних процесів для підвищення ефективності функціонування організацій.

Література: [5], [23].

Завдання для самостійного виконання

1. Охарактеризуйте особливості та проблеми обліку логістичних витрат в Україні. Запропонуйте шляхи їх розв'язання.
2. Оберіть і надайте характеристику стратегіям, що вирішують проблему логістичних витрат на промислових підприємствах і підприємствах сфери послуг.

Запитання та завдання для самоперевірки

1. Як на практиці мотивувати перехід підприємств на бережливе виробництво?
2. Що таке «приховані» логістичні витрати? Які існують шляхи їх виявлення та мінімізації?
2. Опишіть ключові чинники гальмування запровадження логістичного підходу в діяльність вітчизняних підприємств, фірм і компаній.
3. У чому полягає сутність і призначення концепції логістичного інтегрованого управління сучасним підприємством? Як реалізація цієї концепції впливає на логістичні витрати в ланцюзі поставок?
4. Планування логістичних витрат у діяльності підприємств, фірм і компаній: мета, сутність і спрямованість.

5. У чому полягають завдання оптимізації витрат логістичних процесів для підвищення ефективності функціонування організацій.

Тема 5

ЛОГІСТИЧНІ ВИТРАТИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Питання для обговорення

1. Розуміння поняття «інноваційний розвиток».
2. Інноваційна діяльність і витратні та ринкові чинники.
3. Економія витрат.
4. Інноваційні рішення щодо скорочення логістичних витрат в інтегрованих ланцюгах поставок.
5. Транспортне обслуговування і транспортні витрати.
6. Логістичні витрати в управлінні запасами.
7. Вплив параметра «вага вантажу» на сумарні логістичні витрати.

Література: [4], [23].

Завдання для самостійного виконання

1. Опишіть ключові інновації розвитку логістики як в Україні, так і за кордоном і їх витратність для підприємств авіаційної промисловості.

2. Опишіть переваги концепції логістики у витратах логістичних процесів.

3. Обґрунтуйте правомірність тези: «Ціна товару є головним чинником, який впливає на витрати зберігання, тоді як транспортні витрати залежать від ваги вантажу, що перевозиться, і будуть тим більшими, чим менше співвідношення ціни та ваги товару».

Див. примітку на с. 9.*

Запитання та завдання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність інноваційного розвитку і як він впливає на еволюцію логістики?

2. Сутність економії витрат. Чи варто сьогодні масштабно реалізовувати концепцію економії логістичних витрат при здійсненні виробничого процесу на авіапідприємстві?

3. Інноваційні рішення щодо скорочення логістичних витрат в інтегрованих ланцюгах поставок.

4. Як впливає рівень транспортного обслуговування споживачів на транспортні витрати автопідприємства (перевізника)?

5. Перерахуйте групи витрат, що пов'язані із запасами.

6. Яким чином впливає зниження рівня запасу на різні види витрат?

7. Із чого складаються витрати на утримання запасів?

Тема 6 **ЛОГІСТИЧНІ ВИТРАТИ ПРОМИСЛОВИХ** **ПІДПРИЄМСТВ**

Питання для обговорення

1. Зв'язок логістичних витрат з основними показниками господарювання підприємств.

2. Аналіз структури витрат на логістичну діяльність промислового підприємства.

3. Умовно-постійні логістичні витрати. Їх стисла характеристика і джерело утворення.

4. Умовно-змінні логістичні витрати. Їх стисла характеристика і джерело утворення.

Література: [12–13], [17], [23].

Завдання для самостійного виконання

1. Опишіть логістичні чинники у формуванні рентабельності підприємств.

2. Опишіть і прокоментуйте принципи формування організації маловитратної логістики.

3. Опишіть взаємозв'язок умовно-постійних і умовно-змінних витрат.

Практичне завдання для самостійного опрацювання

1. За даними попереднього знайомства з результатами господарювання підприємства авіаційної промисловості виконайте аналіз структури витрат на здійснення ним логістичної діяльності.

Див. примітку** на с. 11.

Запитання та завдання для самоперевірки

1. Обґрунтуйте зв'язок логістичних витрат з основними показниками господарювання підприємств авіаційної промисловості.
2. У чому полягає сутність умовно-постійних логістичних витрат? Що слугує джерелом їхнього утворення? Як вони впливають на загальні логістичні витрати?
3. У чому полягає сутність умовно-змінних логістичних витрат? Що слугує джерелом їхнього утворення? Як вони впливають на загальні логістичні витрати?

Тема 7

ОЦІНКА ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ

Питання для обговорення

1. Методичний підхід до визначення поточних логістичних витрат: основні положення, схема формування переліку показників оцінки логістичних витрат на здійснення підприємством логістичної діяльності.
2. Порядок обчислення логістичних витрат на підприємстві.
3. Перелік поточних витрат на здійснення видів логістичної діяльності за функціями.
4. Перелік поточних логістичних витрат на здійснення логістичної діяльності стосовно фаз переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи підприємства.
5. Порядок визначення максимальних витрат на логістичну діяльність.

Література: [12–13], [16], [21], [23].

Завдання для самостійного виконання

Підготувати аналітичну доповідь та презентацію для висвітлення сутності одного з питань (за вільним вибором студента):

1. Методичні підходи до ідентифікації, обліку та управління логістичними витратами.

2. Метод standart costing обліку логістичних витрат у ланцюгах поставок: сутність, переваги, недоліки.

3. Direct costing як метод обліку логістичних витрат у ланцюгах поставок: сутність та приклади практичного використання.

4. Сутність, переваги, недоліки та приклади практичного використання методу absorption costing обліку логістичних витрат.

5. Метод цільової калькуляції логістичних витрат target costing: особливості та практичне використання.

Див. примітку на с. 9.*

Практичне завдання для самостійного опрацювання

1. Складіть схему формування переліку показників оцінки логістичних витрат у діяльності підприємства, наприклад, авіаційної промисловості.

Див. примітку на с. 9.*

Запитання та завдання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність сучасного методичного підходу до визначення поточних логістичних витрат у процесі діяльності промислових підприємств?

2. Сформулюйте основні положення методичного підходу до визначення поточних логістичних витрат.

3. Опишіть порядок обчислення логістичних витрат на підприємстві.

4. Наведіть перелік поточних витрат на здійснення видів логістичної діяльності за функціями на підприємствах авіаційної промисловості.

5. Наведіть перелік поточних логістичних витрат на здійснення логістичної діяльності стосовно фаз переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи підприємств авіаційної промисловості.

6. Поясніть поняття «максимальні логістичні витрати».

7. Який порядок визначення максимальних витрат на логістичну діяльність промислових підприємств?

Тема 8
СИСТЕМА РЕЄСТРАЦІЇ, АНАЛІЗУ Й КОНТРОЛЮ
ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ У ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Питання для обговорення

1. Обґрунтування доцільності формування системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат.
2. Осередки зосередження логістичних витрат.
3. Системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат та їхня характеристика.
4. Логістичне бюджетування: сутність і методика.
5. Схема функціонування системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві.
6. Відповідність видів логістичних витрат плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Література: [1], [6], [12–15], [23–24].

Завдання для самостійного виконання

1. Охарактеризуйте зони відповідальності за логістичні витрати на підприємстві.
2. Виконайте аналіз системи управління операційними витратами підприємства, наприклад, авіаційної промисловості.
2. Опишіть недоліки Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарчих операцій підприємств і організацій.

*Див. примітку** на с. 11.*

Практична ситуація

Компанія «Прометей» є виробником побутової техніки. Останнім часом керівництво помітило зростання логістичних витрат, що негативно впливає на рентабельність виробництва. Щоб вирішити цю проблему, було прийнято рішення впровадити систему обліку та аналізу логістичних витрат.

Система дозволяє реєструвати усі витрати, пов'язані з транспортуванням, складуванням та управлінням запасами. На

основі зібраних даних формуються звіти про структуру логістичних витрат за періодами, постачальниками, напрямками постачання тощо.

Менеджери компанії використовують ці звіти для моніторингу витрат, виявлення «вузьких місць» та прийняття управлінських рішень щодо оптимізації логістики. Наприклад, було виявлено надмірні витрати на доставку з одного постачальника, що дозволило переглянути умови співпраці з ним.

Завдяки системі компанії вдалося знизити частку логістичних витрат на 5 % за квартал, що позитивно вплинуло на фінансові результати.

Питання до ситуації:

1. Які основні причини зростання логістичних витрат компанії «Прометей»?

2. Які переваги дає компанії впровадження системи обліку та аналізу логістичних витрат?

3. Які показники доцільно використовувати в системі для аналізу логістичних витрат?

4. Які методи аналізу логістичних витрат можна застосувати на основі даних системи?

5. Які управлінські рішення можна прийняти за результатами аналізу для оптимізації логістичних витрат?

6. Як оцінити ефективність прийнятих рішень щодо оптимізації логістичних витрат компанії?

7. Які ризики може нести впровадження подібної системи обліку та аналізу логістичних витрат?

8. Які шляхи подальшого вдосконалення системи ви можете запропонувати?

Запитання та завдання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві?

2. Охарактеризуйте осередки зосередження логістичних витрат у межах підприємства авіаційної промисловості.

3. Охарактеризуйте осередки відповідальності за логістичні витрати на підприємстві авіаційної промисловості.

4. Опишіть складники системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві.

5. У чому полягає сутність логістичного бюджетування? Його роль у зниженні логістичних витрат на логістичну діяльність промислових підприємств.

6. Опишіть схему функціонування системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві.

7. У чому полягає відповідність видів логістичних витрат на логістичну діяльність плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

8. Які є способи зниження рівня логістичних витрат у ланцюгах поставок?

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Логістичні витрати: економічна інтерпретація і значущість у діяльності суб'єктів господарювання.

2. Сутність термінів «логістичні витрати» та «логістичні затрати».

3. Концепція загальних витрат Говарда Луїса, Джеймса Кайтона, Джека Стола: сутність, недоліки, переваги.

4. Охарактеризуйте частки логістичних витрат за галузями економіки. Порівняйте їх. Зробіть висновки.

5. Логістичні витрати в економіках розвинутих країн світу.

6. Відсоткова частка логістичних витрат у доходах від продажів у розвинених країнах світу: порівняльна характеристика.

7. Трактування категорій «логістичні витрати» і «управління логістичними витратами». Принципи управління логістичними витратами.

8. Структура логістичних витрат: середньогалузева структура логістичних витрат.

9. Частка витрат на логістику в загальних витратах окремих галузей економіки.

10. Структура логістичних витрат на промислових підприємствах розвинених країн світу.

11. Структура логістичних витрат на логістику в розвинених країнах світу.

12. Стимули підприємств, фірм, компаній до управління логістичними витратами.

13. Характеристика змісту проблем в управлінні логістичними витратами на вітчизняних промислових підприємствах.
14. Сучасні підходи до класифікації логістичних витрат.
15. Однокритеріальні класифікації логістичних витрат.
16. Багатокритеріальні класифікації логістичних витрат.
17. Класифікація логістичних витрат за фазово-функціональною ознакою.
18. Методи управління логістичними витратами.
19. Методи розрахунку логістичних витрат.
20. Місця утворення логістичних витрат під час здійснення промисловими підприємствами господарської діяльності.
22. Схематизація місць реєстрації логістичних витрат у виробничому процесі.
23. Послідовність формування загальних логістичних витрат і їхнього впливу на показники оцінки логістичної діяльності підприємств, фірм і компаній.
24. Характеристика логістичних процесів промислового підприємства.
25. Сфери використання результатів оцінки загальних поточних логістичних витрат у логістичній діяльності підприємства.
26. Актуальність впровадження логістичної концепції в українську економіку.
27. Чинники гальмування запровадження логістичного підходу в діяльність вітчизняних підприємств.
28. Концепція логістичного інтегрованого управління підприємством.
29. Логістичний складник планування логістичних витрат.
30. Завдання оптимізації витрат логістичних процесів.
31. Стратегія реінжинірингу бізнес-процесів логістичної діяльності підприємств і фірм.
32. Стратегії, що вирішують проблему логістичних витрат.
33. Тракткування поняття «інноваційний розвиток». Інноваційна діяльність і витратні та ринкові чинники.
34. Інноваційні рішення щодо скорочення логістичних витрат в інтегрованих ланцюгах поставок.
35. Транспортне обслуговування і транспортні витрати.
36. Логістичні витрати і рівень запасів.

37. Ключові інновації розвитку логістики та їх витратність для організацій.

38. Переваги концепції логістики у витратах логістичних процесів.

39. Зв'язок логістичних витрат з основними показниками господарювання підприємств.

40. Аналіз структури витрат на логістичну діяльність промислового підприємства.

41. Умовно-постійні та умовно-змінні логістичні витрати.

42. Логістичні чинники у формуванні рентабельності промислових підприємств.

43. Принципи формування організації маловитратної логістики.

44. Методичний підхід до визначення поточних логістичних витрат.

45. Порядок обчислення логістичних витрат на підприємстві.

46. Перелік поточних витрат на здійснення видів логістичної діяльності за функціями.

47. Перелік поточних логістичних витрат на здійснення логістичної діяльності стосовно фаз переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи підприємства.

48. Порядок визначення максимальних витрат на логістичну діяльність.

49. Витрати, що пов'язані із запасами у ланцюгах постачань.

50. Загальні витрати, що пов'язані із запасами на промислових підприємствах.

51. Обґрунтування доцільності формування системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промислових підприємствах.

52. Осередки зосередження логістичних витрат при реалізації виробничого процесу на промисловому підприємстві.

53. Осередки відповідальності за логістичні витрати на промисловому підприємстві.

54. Складники системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві та їх характеристика.

55. Логістичне бюджетування і його роль у скороченні логістичних витрат.

56. Схема функціонування системи реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат на промисловому підприємстві.

57. Система управління операційними витратами промислового підприємства.

58. Недоліки Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарчих операцій підприємств.

59. Шляхи та заходи зниження логістичних витрат у процесі виробничої діяльності промислових підприємств.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко Н. В. Облік логістичних витрат. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 11 (89). С. 234–241.
2. Кошій О. В. Управління логістичними витратами на підприємстві. *Зб. наук. праць Луцького національного техн. ун-ту. Серія «Регіональна економіка»*. 2021. № 18 (71). С. 89–90.
3. Логістика в Україні: новини, аналітика, дослідження. URL : <https://logistics-ukraine.com/about/>.
4. Логістичний менеджмент : навч.-метод. комплекс з дисципліни : навч. посіб. для студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 073 «Менеджмент» / уклад. С. В. Смерічевська. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 104 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/49987/1/Logist_man.pdf.
5. Лотиш О. Управління логістичними витратами на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2008. Вип. 2. С. 240–243.
6. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Бюджетування логістичних витрат підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 9. С. 343–345.
7. Методи управління логістичними витратами. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2016/50.
8. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Багатокритеріальна класифікація логістичних витрат підприємства. *Наук.-техн. зб. «Комунальне господарство міст»*. Харків. 2008. № 85. С. 114–119.
9. Минко Л. М., Коротуха К. М. Методи управління логістичними витратами. *Ефективна економіка*. 2016. № 1. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4750>.
10. Liker Jeffrey, Mayer David. *The Toyota Way: 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer*. McGraw-Hill Higher Education. 2008. 584 p.
11. Смерічевська С. В., Жаболенко М. В., Маловичко С. В. Маркетинг і логістика : концептуальні основи та стратегічні рішення: навч. посіб. у схемах і таблицях ; 2-е стер. вид. / за заг. ред. С. В. Смерічевської. Львів : Вид-во «Магнолія 2006», 2019. 552 с.
12. Сумець О. М. Логістичні витрати підприємства: теоретичний аспект : монографія. Харків : КП «Міська друкарня», 2013. 224 с.

13. Сумець О. М. Логістичні витрати підприємств олійно-жирової галузі: формування та оцінювання : монографія. Харків : Вид-во НУА, 2017. 243 с.

14. Сумець О. М. До питання обліку логістичних витрат у діяльності підприємства. *Логістика : проблеми та рішення*. 2011. № 3. С. 34–42.

15. Сумець О. М. Рекомендації щодо запровадження синтетичного обліку логістичних витрат на підприємстві. *Логістика : проблеми та рішення*. 2011. № 4. С. 42–47.

16. Сумець О. М. Методичний аспект визначення загальних поточних логістичних витрат на здійснення логістичної діяльності підприємства. *БІЗНЕС-ІНФОРМ*. 2014. № 11. С. 182–187.

17. Сумець О. М. Вплив логістичних витрат на основні показники господарювання підприємств олійно-жирової галузі. *Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільськ. госп. ім. Петра Василенка. Серія «Економічні науки»*. Харків. 2015. Вип. 161. С. 289–296.

18. Управління логістичними витратами в торгівлі. URL : https://pidru4niki.com/1246010862341/logistika/upravlinnya_logistic.

19. Управління логістичними витратами. URL : <https://studfile.net/preview/16463923/page:23/>.

20. Управління логістичними витратами на українських підприємствах. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789>.

21. Харченко М. В. Управління логістичними витратами аеропортів. Дис. на здобуття наук. ст. к.е.н. за спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Київ: НАУ, 2018. 275 с. URL : <https://bit.ly/31ucTw7>.

22. Харченко М. В., Турсунов А. Т. Управління логістичними витратами аеропорту. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 34. 2019. URL : <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/465/459>.

23. Шевців Л., Петецький І. Логістичні витрати підприємства: формування та оцінювання : монографія. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2011. 244 с.

24. Factor. Електронні версії бухгалтерських журналів. URL : <https://bit.ly/3Ds1jOM>.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	5
Модуль I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ	7
Тема 1. Логістичні витрати: економічна інтерпретація, проблеми управління. Структура логістичних витрат	7
Тема 2. Класифікація логістичних витрат	9
Тема 3. Місця утворення логістичних витрат при здійсненні виробничого процесу	10
Тема 4. Стратегічний вимір логістичних витрат підприємства ...	12
Тема 5. Логістичні витрати в умовах інноваційного розвитку ..	13
Тема 6. Логістичні витрати промислових підприємств	14
Тема 7. Оцінка логістичних витрат	15
Тема 8. Система реєстрації, аналізу й контролю логістичних витрат у загальній системі управління підприємством	17
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ	19
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	23

Навчальне видання

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ВИТРАТАМИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»

Укладачі:
СМЕРІЧЕВСЬКА Світлана Василівна
СУМЕЦЬ Олександр Михайлович

В авторській редакції

Технічний редактор *А. І. Лавринович*
Комп'ютерна верстка

Підп. до друку __. __.2023. Формат 60x84/16. Папір офс.
Опер. друк. Ум. друк. арк. 1,5 Обл.-вид. арк. __.
Тираж 25 пр. Замовлення № ____

Видавець і виготівник
Національний авіаційний університет
03058. Київ-58, проспект Любомира Гузара, 1.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №7604
від 15.02.2022